

השטרות של אלה

בילי בסרגליק 04.01.2018

אלה זליקובסקי, תלמידת י"א בכפר הירוק, מאמינה שמחקר שעשתה בכיתה ב' עם חבריה לכיתה, תרם להחלטת בנק ישראל להנפיק שטרות עליהם מתנוססות הדמויות של רחל המשוררת ולאה גולדברג

אלה זליקובסקי, תלמידת כיתה י"א מבית הספר הכפר הירוק, מרגישה שותפה להנפקת השטרות עם הדמויות של רחל המשוררת ולאה גולדברג, שהונפקו לאחרונה. הכל החל כשאלה הייתה בכיתה ב' בבית הספר הדמוקרטי בהודו השרון ועשתה מעשה. אחד הילדים הביא לשיעור את אוסף השטרות שלו, ואלה הבחינה כי בשטרות שהביא אין ייצוג של נשים, הביעה את תמיהתה בשאלה במסגרת שיעור שבו כל ילד בוחר נושא למחקר. שאלתה הופנתה לכיתה ולמורה ערן מור, סוציולוג בהשכלתו. הדיון בשאלה שהעלתה אלה, עורר את חבריה והוחלט שזהו נושא מצוין לתחקיר. בחודשים הבאים הובילה אלה את הפרויקט החדש במסגרת שיעורי חקר בהדרכתו של המורה מור. התלמידים קטלגו את השטרות שיצאו מאז קום המדינה, ומצאו שעד נקודת זמן זו יוצגו הנשים שלוש פעמים: נח"לאית אלמונית, הנרייטה סולד וגולדה מאיר. הם בדקו מהם הקריטריונים שפרסם בנק ישראל לבחירתיו, ומיהם הגופים שמשפיעים על הבחירה.

אלה: "אספנו רשימה של נשים גיבורות. למדנו את הדמויות והסברנו למה הן ראיות ומתאימות לקריטריונים. החלטנו גם לעשות עצומה בתוך בית הספר. אספנו 300 חתימות של תלמידים מורים והורים."

תוצאות המחקר נשלחו במרס 2009 לבנק ישראל, לשרת החינוך דאז יולי תמיר וליו"ר שדולת הנשים, עם מכתב בו נכתב: "אנחנו חושבים שזה לא הוגן ולא נכון שרק גברים מופיעים על שטרות כסף של ישראל, כיון בהיסטוריה של עם ישראל נשים חשובות לא פחות מאותם הגברים, והן בהחלט יכולות להופיע על שטרות ישראליים. הנשים שאנחנו מציעים, והן רק חלק מהללו שאפשר לחשוב עליהן כראויות, גם כן 'מבטאות זיקה אל ישראל ועם ישראל', והן בהחלט מייצגות 'סיפור על אישים, מקומות או אירועים הקשורים בתולדות העם והמדינה', כפי שכתוב באתר שלכם על השטרות. בין הנשים שמצאנו וחקרנו את תרומתן לחברה, לתרבות ולמדינת ישראל היו: רחל המשוררת, נעמי שמר, חנה סנש, חנה רובינא, שרה אהרונסון. אנחנו מצרפים מידע קצר על כל אחת מהן. אנחנו חושבים שהיעדר הנשים מהשטרות מייצג בעיה כללית ורחבה יותר בחברה כולה. תחשבו איך מרגישה ילדה שמתמשת בשטרות הללו ואף פעם לא רואה עליהם בת/ אישה. בברכה, אלה זליקובסקי כיתה ב', ילדי מרכז הלמידה והמורה ערן מור, בית הספר הדמוקרטי, הוד השרון". למכתב צורף תחקיר על הנשים שהומלצו וכן העצומה חתומה על ידי הילדים, ההורים והמורים.

התשובה מבנק ישראל הייתה זריזה ולא מחייבת. צוין שישנם שיקולים רבים וש"כל ההחלטות מתבצעות על ידי ועדה המורכבת מ-14 נציגי ציבור 'בעלי מקצועות חופשיים' ובראש הוועדה שופט בית המשפט העליון בדימוס יעקב טירקל". שרת החינוך לא הגיבה, לעומתה יושבת ראש שדולת הנשים השיבה במכתב נלהב ותומך. שדולת הנשים החליטה לאמץ את הנושא, ומרגע זה החלו הגלגלים לנוע מהר

ואלה הוזמנה לראיונות בכל כלי התקשורת. מספר חודשים מאוחר יותר פרסמה הוועדה ברשות טירקל את החלטתה. לעיצוב השטרות החדשים הציעו דמויות חדשות/ ישנות: בנימין זאב הרצל, בן גוריון, יצחק רבין ומנחם בגין. עכשיו נעזרה אלה בשדולת הנשים, ושלחה מכתבים עם כל החומר שאספה, בתפוצה רחבה לחברי הכנסת, לראש הממשלה ואפילו לנשיא.

לאחרונה, כאשר יצאו השטרות החדשים ועליהם הדיוקנות של לאה גולדברג ורחל המשוררת

חשה אלה כי היא שותפה להחלטה לבחור בדמויות נשים שיתנוססו על שטרות הכסף. לכבוד יציאת השטרות החדשים, הזמינה אמא של אלה עוגה עם השטרות של רחל ולאה גולדברג והביאה לכיתה של אלה בכפר הירוק.